Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

บทความวิจัย

กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

สาดเราะ เบ็ญนุ้ย[1], อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต[2]

[1]นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลา นครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
[2]ดร. (การศึกษาอิสลาม พัฒนาหลักสูตร) ศาสตราจารย์, อาจารย์สาขาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา 2) เปรียบเทียบระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุการทำงาน และขนาดโรงเรียน และ 3) เสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายการบริหารวิชาการ และครูที่เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่ายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมทั้งสิ้น 140 คน โดยใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกนแล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ จำนวน 5 คน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที และค่าเอฟ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุการทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา คือ การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (อิสติกอมะฮ) ในงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผ่านการดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ) ด้านอามัล (การปฏิบัติ) ด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือการทบทวน) และด้านอิสลาอฺ (การ

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

ประเมิน การปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา) เพราะถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนที่ส่งผลให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นญามาอะฮ

คำสำคัญ :กระบวนการดำเนินงาน , การประกันคุณภาพภายใน, โรงเรียนเอกชนสอนศาสนอิสลาม

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

RESEARCH

Process of Implementing Internal Quality Assurance of Islamic Private Schools' Administrators under the Office of Private Education, Songkhla province

Sadroh Bennui[1], Ibrahem Narongraksakhet[2]

[1]M.Ed. Student, Islamic Education Administration and Management Program (IEAMP), Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University , Pattani Campus
[2]Ph.D. (Islamic Education, Curriculum Development) Professor, Lecturer in Islamic Education Administration and Management Program (IEAMP), Faculty of Islamic Sciences, Prince of Songkla University , Pattani Campus

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the level of process of implementing internal quality assurance of islamic private schools' administrators under the office of private education, songkhla province 2) to compare the level of process of implementing internal quality assurance of islamic private schools' administrators under the office of private education, songkhla province, classified by gender, educational background, position, length of service, and school size, and 3) to propose guidelines in developing of process of implementing internal quality assurance of islamic private schools' administrators under the office of private education, songkhla province. The sample group in this research included : school directors. Deputy Director or Head of Academic Administration and teachers who are committee members and secretaries of quality assurance within educational institutions, a total of 140 people, using the method of determining the sample size according to the Crejcie and Morgan tables, and then stratifying the sample according to the school size. As for the main informants in the interviews, there were 5 people. Data were collected using both questionnaires and interviews. The statistics used in the analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, t-value, and F-value. The research results found that 1) the level of process of implementing internal quality assurance of islamic private schools' administrators under the office of private education, songkhla province, it was found that overall and each aspect was at the highest level. 2) Results of comparative analysis of the level of process of implementing internal quality assurance of islamic private schools' administrators under the office of private education, songkhla province, classified by gender, educational background, position, length of service, and school size, it was found that overall and in each aspect there was no significant difference at the .05 level. And 3). Suggestions

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

and guidelines for development are continuous and consistent operations (istiqamah) in the internal quality assurance system in educational institutions through operations in the areas of Shura (consultation), Amal (practice), Muhasabah (supervision or review), and Islam (evaluation, improvement or development). Because it is considered a part of the school management process that results in all parties participating in joint operations in a Jama'ah way.

Keyword : process of implementing, internal quality assurance, islamic private schools

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

บทนำ

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนทั้งวิชาศาสนาอิสลามควบคู่วิชาสามัญ เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย พ.ศ. 2535 และโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กับหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอิยะ) พ.ศ. 2540 และหลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง (มูตาวัซซิเตาะ) พ.ศ. 2540 ส่วนบุคลากรครูที่ปฏิบัติการสอนนั้นมีสามประเภท ได้แก่ ข้าราชการครูที่รัฐส่งไปช่วยสอนวิชาสามัญ ครูเอกชนที่โรงเรียนบรรจุสอนวิชาสามัญ และครูเอกชนที่โรงเรียนบรรจุเข้าสอนวิชาศาสนาอิสลาม ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษามาจากต่างประเทศ สำหรับผู้บริหารนั้นส่วนใหญ่จะเป็นทายาทของเจ้าของหรือผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนซึ่งประสบการณ์และความสามารถในเชิงบริหารในทุกด้านค่อนข้างต่ำและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามก็จำเป็นที่จะต้องบริหารงานให้แก่งานวิชาการ งานบุคลากร งานธุรการและการเงิน งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ และงานสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งเป็นภารกิจการบริหารโรงเรียนหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งเป็นกรมต้นสังกัดมอบภารกิจและต้องมีภารกิจในการประสานจัดการหรือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ประกอบด้วยเรื่องที่เกี่ยวกับโรงเรียน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน ลักษณะและการจัดตั้งโรงเรียน การบริหารและการควบคุมโรงเรียน จรรยามารยาท วินัยและหน้าที่ คณะกรรมการคุ้มครองการทำงาน การเพิกถอนใบอนุญาตและมาตรการพิเศษ การอุทธรณ์ พนักงานเจ้าหน้าที่ บทกำหนดลงโทษ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2541: 3-25) เนื่องจากปัจเจกบุคคลมีหน้าที่ให้บริการต่อสังคม ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวนี้จะช่วยทำให้บุคคลเข้าใจหน้าที่ของการบริหารในสังคมและโรงเรียน อิสลามถือว่าหน้าที่ของการบริหารการศึกษาคือ การรับใช้ต่อประชาคมโรงเรียนและนักเรียน ดังนั้นสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญในเรื่องการให้บริการ ความมีประสิทธิผล และประสิทธิภาพมากกว่าความขัดแย้ง (Ali Mohammad Jubran Saleh อ้างถึงใน นิเลาะ แวอุเซ็ง, 2551: 51-52) สำหรับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่ายในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่จะต้องสอดคล้องกับวิถีอิสลามเพื่อให้เกิดผลอย่างเด่นชัดแก่มนุษย์นั้นจำเป็นอย่างยิ่งโดยทุกคนต้องช่วยกันผ่านการปรึกษาหารือ (Shura) ที่เป็นมูลฐานของแนวคิดทางการบริหารอิสลาม อิสลามไม่ยอมรับบุคคลที่ใช้แต่ความเห็นของตนเองเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็น เจ้าหน้าที่รัฐหรือครูใหญ่โรงเรียน แม้ท่านเราะสูล ﷺ เองเป็นผู้ที่ปลอดจากความผิด เพราะท่านได้รับวิวรณ์อันเป็นทางนำจากอัลลอฮฺ ﷻ แต่กระนั้นก็ตาม อัลกุรอานได้กระตุ้นให้ท่านเราะสูล ﷺ ได้ปรึกษาหารือกับอุมมะฮฺในการตัดสินใจ (นิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ, 2550: 59)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 8(2) ได้กำหนดการจัดการศึกษาโดยยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษา โดยมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เรียนที่จบการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาสามารถสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชน และเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวด 6 มาตรา 47 ถึงมาตรา 50 โดยให้มีการนำระบบการประกัน

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

คุณภาพไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ทั้งนี้การประกันคุณภาพภายในให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของระบบการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และรองรับการประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือองค์กรประเมินภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี

การปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้นั้น จะต้องผ่านกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเท่านั้น ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา (PDCA) ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน กำหนดเป้าหมาย และวิธีลงมือทำตามแผนในทุกขั้นตอน มีการบันทึกข้อมูลเพื่อร่วมกันตรวจสอบผลงาน หาจุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุง แล้วร่วมกันปรุงแผนงานนั้นๆ โดยมุ่งหวังให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ จนทำให้เกิดความรู้สึกว่า เป็นงานปกติ เป็นการตรวจสอบ และประเมินตนเอง ส่งผลให้สถานศึกษามีข้อมูลที่เป็นจริงพร้อมรับการตรวจสอบจากหน่วยงานภายนอกอยู่เสมอ (อับดุลฮามิด จะปะกิยา, 2547: 102-106) ซึ่งการประกันคุณภาพการศึกษาในอิสลามไม่ได้หมายถึงการประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพียงเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการรับรองหรือความพึงพอพระทัยจากเอกองค์อัลลอฮฺ ﷻ ด้วยเช่นกัน ฉะนั้นระบบการประกันคุณภาพการศึกษาผ่านวงจรการควบคุมคุณภาพ PDCA จึงมีความสอดคล้องกับหลักการอิสลามบนพื้นฐานแห่งความดี นั่นคือ ขั้นตอนที่ 1 การร่วมกันวางแผน (P: Plan) ผ่านการดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ) ขั้นตอนที่ 2 การร่วมกันปฏิบัติตามแผน (D: Do) ผ่านการดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ) ประกอบด้วย ความอดทนหรือศอบัร (**صبر**) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่หรืออะมานะฮฺ (**أمانة**) ความบริสุทธิ์ใจหรืออิคลาส (**إخلاص**) จิตใจยึดมั่นอย่างแท้จริงหรือตะวักกัล (**توكل**) การกระทำที่เสมอต้นเสมอปลายหรืออิสติกอมะฮฺ (**إستقامة**) การตักเตือนซึ่งกันและกันหรือนาซีฮัต (**نصيحة**) และการเป็นพี่น้องกันหรืออูคูวะฮฺ (**أخوة**) เป็นต้น ขั้นตอนที่ 3 การร่วมกันตรวจสอบ (C: Check) ผ่านการดำเนินงานด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือการทบทวน) และขั้นตอนที่ 4 การร่วมกันปรับปรุง (A: Action) ผ่านการดำเนินงานด้านอิสลาอฺ (การประเมินการปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา) (นูรุดดีน อาดำ (2556: 35) แต่ต้องยอมรับว่า สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งงานประกันคุณภาพเป็นภาระงานใหม่ที่เข้ามาสู่โรงเรียน แต่เป็นที่ยอมรับว่างานประกันคุณภาพจะก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียน ทั้งนี้สภาพการดำเนินการของงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นภาพของความพยายามในการสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายในโรงเรียน แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบุคลากรกลุ่มวิชาศาสนา ซึ่งในความเป็นจริงบุคลากรกลุ่มวิชาศาสนาไม่ได้ขัดแย้งกับแนวคิดการประกันคุณภาพภายใน แต่เหตุผลสำคัญคือ การขาดกลวิธีในการมีส่วนร่วม การขาดทักษะพื้นฐานเพื่อการดำเนินงานตามเงื่อนไขการประกันคุณภาพภายในและการขาดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพระหว่าง

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

ผู้บริหารที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพกับบุคลากรกลุ่มวิชาศาสนา (จารุวัจน์ สองเมือง และคณะ, 2552: บทคัดย่อ)

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามถือเป็นหนึ่งในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและประกาศของกฎกระทรวง เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพของผู้เรียน การเรียนการสอน การบริหารจัดการการศึกษา และการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำเป็นต้องมีเครื่องมือในกระบวนการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมและครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยจึงมีความสนใจเป็นพิเศษที่จะศึกษากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบอิสลามและเตรียมพร้อมรับการประเมินการประกันคุณภาพภายนอก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุการทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

คำถามการวิจัย

1. กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลาอยู่ในระดับใด
2. กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุการทำงาน และขนาดโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลาเป็นอย่างไร

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบองค์ความรู้ของกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

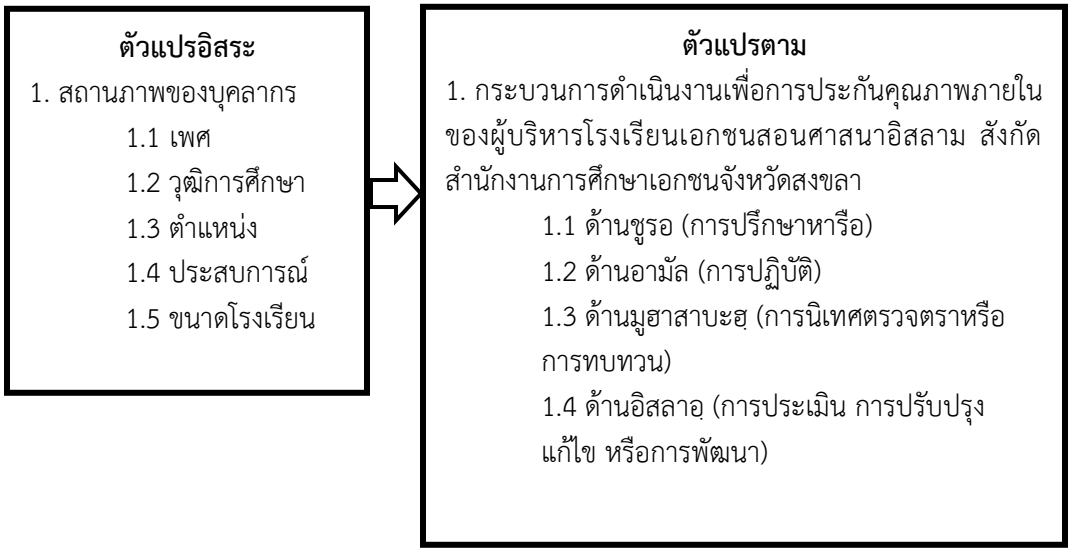
2. ได้แนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

3. เป็นข้อมูลพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารเพื่อยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาต่อไป

4. เป็นประโยชน์ในการนำไปเป็นแนวทางพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้มากยิ่งขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำศึกษาระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในและนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของบริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

ภาพประกอบที่ 1 : กรอบแนวคิดของการวิจัย

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งหมด 220 คน จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 44 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้รวมทั้งหมด 140 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) หมายถึง สถานภาพของบุคลากร ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

2.2 ตัวแปรตาม (dependent Variables) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ) ด้านอามัล (การปฏิบัติ) ด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือการทบทวน) และด้านอิสลาอฺ (การประเมิน การปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยศึกษากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 44 คน รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายการบริหารวิชาการ จำนวน 44 คน และครูที่เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่ายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 132 คน รวมประชากรทั้งหมด 220 คน จากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 44 โรงเรียน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 24 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 11 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 9 โรงเรียน ตามลำดับ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 43-44) จึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 44 โรงเรียน แล้วทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของขนาดโรงเรียน (Stratified Random Sampling) จากจำนวน 44 โรงเรียน จึงได้โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 24 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 11 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 9 โรงเรียน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตาม

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

สัดส่วนโรงเรียนละ 4 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายการบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และครูที่เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่ายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 2 คน จากจำนวน 44 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 140 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 44 คน รองผู้อำนวยการหรือหัวหน้าฝ่ายการบริหารวิชาการ จำนวน 44 คน และครูที่เป็นกรรมการและเลขานุการฝ่ายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 52 คน

ส่วนผู้ให้ข้อมูลหลักในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำนวน 5 คน ตามเงื่อนไขดังนี้

1) มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

2) มีประสบการณ์ในการทำงานตำแหน่งผู้บริหารไม่ต่ำกว่า 10 ปี

3) โรงเรียนที่บุคลากรดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ได้รับการรับรองคุณภาพโดย สมศ. ในการประเมินรอบที่ 3 หรือรอบที่ 4

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ซึ่งสามารถแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน มีจำนวน 40 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (Official) ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง มีแบบแผนที่ชัดเจนแน่นอน

3. การสร้างเครื่องมือวิจัย

3.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถาม โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวลเพื่อกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตโดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขอบเขตที่กำหนด จากนั้นนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบข้อคำถามด้วยตนเองเพื่อพิจารณาการใช้ถ้อยคำและประโยคชัดเจน ครอบคลุมเนื้อหาหรือไม่ แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไข และได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน พิจารณาความสมบูรณ์ ถูกต้อง และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และสิ่งที่ควรแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วนำผลการพิจารณามาวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาตามโครงสร้าง (Item Objective Congruence Index : IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 117) และผลการวิเคราะห์ค่า IOC พบว่า ทุกข้อคำถามมีมากกว่า .6 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความเที่ยงตรง พร้อมทั้งนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปเสนอ

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาอีกครั้งในการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองใช้ (Try Out) โดยส่งแบบสอบถามให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาตรวจให้คะแนนและหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามในรายข้อและทั้งฉบับด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, Lee. 1990: 204 โดยได้ค่าความเชื่อมั่น .810 อ้างอิงจากพวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 125-126) และได้นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและแก้ไขปรับปรุงสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้างโดยกำหนดขอบเขตให้ครอบคลุมเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่เสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งการจำแนกออกเป็น 2 ตอน และได้นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เพื่อส่งถึงผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลาในการขอความอนุเคราะห์ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง พร้อมนัดวันเวลารับแบบสอบถามคืน และได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความเรียบร้อยความถูกต้องสมบูรณ์ในการลงข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ดังนี้

5.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแยกข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาเพื่อนำมาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 ระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยการทดสอบทีแบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test for Independent Group) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) จำแนกตามตัวแปรสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม หากพบว่า มีความแตกต่างอย่าง

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

มีนัยสำคัญทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้การเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparisons Procedure) ตามวิธีการเชฟเฟ่ (Scheffe)

5.4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอเป็นความเรียง

5.5 แนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยผลการวิเคราะห์ระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.70, SD = .36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านที่ 1 การดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ) ($\bar{X}$ = 4.72, SD = .35) และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านที่ 2 การดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ) ($\bar{X}$ = 4.69, SD = .36)

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน โดยผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปรเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรเพศที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบตามตัวแปรวุฒิการศึกษาในระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษาที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านที่ 2 การดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ) และผลการวิเคราะห์

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

เปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดโรงเรียน จำแนกตามตัวแปรขนาดโรงเรียนที่ต่างกัน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการวิเคราะห์รายคู่ที่แตกต่างกันโดยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method) ซึ่งผลการเปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนในแต่ละด้านที่ต่างกัน พบว่า ค่าเฉลี่ยโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดกลางไม่แตกต่างกัน และโรงเรียนขนาดกลางกับโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	**วุฒิการศึกษา**						**F**	**Sig.**
	ปริญญาตรี		**ประกาศนียบัตรบัณฑิต**		**ปริญญาโทขึ้นไป**			
	$\bar{x}$	**SD**	**$\bar{x}$**	**SD**	**$\bar{x}$**	**SD**		
1. การดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ)	4.66	.39	4.83	.25	4.72	.35	2.20	.11
2. การดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ)	4.62	.40	4.82	.25	4.70	.36	3.22	.04
3. การดำเนินงานด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือการทบทวน)	4.64	.40	4.82	.25	4.71	.36	2.78	.06
4. การดำเนินงานด้านอิสลาอฺ (การประเมิน การปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา)	4.64	.42	4.83	.24	4.72	.36	2.82	.06
รวม	**4.64**	**.40**	**4.82**	**.24**	**4.71**	**.35**	**2.82**	**.06**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 : เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษา

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. การดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ)	4.60	.43	4.83	.25	4.88	.04	9.97	.00
2. การดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ)	4.55	.43	4.82	.25	4.86	.04	12.54	.00
3. การดำเนินงานด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือการทบทวน)	4.56	.43	4.82	.25	4.88	.04	12.44	.00
4. การดำเนินงานด้านอิสลาอฺ (การประเมิน การปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา)	4.56	.45	4.84	.25	4.90	.00	13.31	.00
รวม	**4.57**	**.43**	**4.83**	**.25**	**4.88**	**.02**	**12.41**	**.00**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 : เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน

กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่
	$\bar{x}$	$\bar{x}$	$\bar{x}$
การดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ)			
1. ขนาดเล็ก	-	.23104	.27926*
2. ขนาดกลาง		-	.04821
3. ขนาดใหญ่			-
การดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ)			
1. ขนาดเล็ก	-	.26884	.31174*
2. ขนาดกลาง		-	.04289
3. ขนาดใหญ่			-
การดำเนินงานด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือก ารทบทวน)			
1. ขนาดเล็ก	-	.26036	.31398*

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ตามตัวแปรขนาดโรงเรียน	**ขนาดเล็ก**	**ขนาดกลาง**	**ขนาดใหญ่**
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$
2. ขนาดกลาง		-	.05362
3. ขนาดใหญ่			-
การดำเนินงานด้านอิสลาอฺ (การประเมินการปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา)			
1. ขนาดเล็ก	-	.27526	.33472*
2. ขนาดกลาง		-	.05946
3. ขนาดใหญ่			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 : เปรียบเทียบค่าความแตกต่างรายคู่ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ตามตัวแปรขนาดโรงเรียนในแต่ละด้าน

3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยผลการประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ สรุปข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาได้ดังนี้

3.1 การดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก โดยจัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านอิสลามมาอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรครูของโรงเรียนและแบ่งการประชุมออกเป็นการประชุมใหญ่เฉพาะหัวหน้าฝ่ายและการประชุมย่อยตามฝ่ายต่างๆ พร้อมกับส่งเสริมให้บุคลากรครูทุกคนแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ หรือลงมติใดๆ ด้วยความเป็นจริง

3.2 การดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรครูของโรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอผ่านการอบรม สัมมนา และศึกษาดูงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเชิญผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย หลากหลาย ทันต่อเหตุการณ์ และสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งสนับสนุนทรัพยากรทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านครุภัณฑ์ ด้านการเงิน ด้านบุคลากร และด้านการจัดการ

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

3.3 การดำเนินงานด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือการทบทวน) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนควรนำหลักการกระจายอำนาจมาใช้ในการนิเทศตรวจตรา ติดตาม และทบทวนในการทำงานของทุกฝ่าย โดยกำหนดรูปแบบเครื่องมือการนิเทศตรวจตราที่มีคุณภาพ และแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านในการประเมินและตรวจสอบภายในโรงเรียน โดยกำหนดความถี่ในการตรวจสอบตามความเหมาะสม

3.4 การดำเนินงานด้านอิสลาอฺ (การประเมิน การปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา) สำหรับผู้บริหารโรงเรียนควรนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเผยแพร่ข้อมูลต่างๆ โดยทำความเข้าใจกับบุคลากรครูของโรงเรียนเพื่อออกแบบการจัดกิจกรรมและการจัดทำเอกสารอย่างเป็นขั้นตอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนด พร้อมกับเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการประเมินและจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นรายปีและนำไปใช้ต่อเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการเตรียมรองรับการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายดังนี้

1. ระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี วรวรรณ (2563: 69-71) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม งานวิจัยของสายใจ ใฝ่จิต (2558: 106-109) ได้วิจัยเรื่องแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโกสัมพีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 งานวิจัยของภาณพ แจ้งพลอย (2556: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของเรวัติ ชำนาญเท (2559: 73) ได้วิจัยเรื่องการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานการศึกษา ทุกภาคส่วนมีการดำเนินงานตามการประกันคุณภาพตามที่กระทรวงศึกษากำหนดทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ที่กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้น ประกอบกับได้นำการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561 และกระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2561 ลงวันที่ 6 สิงหาคม พุทธศักราช 2561 สำหรับให้สถานศึกษาเป็นแนวดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

2. ผลการเปรียบเทียบระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยจำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนูรุดดีน อาดำ (2556: 98-102) ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาแบบอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะตัวแปรประสบการณ์การทำงาน ส่วนตัวแปรตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของดอเลาะ การี (2556: 112-118) ได้วิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตัวแปรเพศ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุการทำงาน และขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวัจน์ สองเมือง และคณะ (2552: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องระบบและกลไกประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า โรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานที่แตกต่างกัน งานประกันคุณภาพเป็นภาระงานใหม่ที่เข้ามาสู่โรงเรียนแต่เป็นที่ยอมรับว่า งานประกันคุณภาพจะก่อให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียน ซึ่งผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและและครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามแม้ว่าจะมีตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียนต่างกัน แต่ทุกคนมีส่วนร่วมและมีหน้าที่จะต้องดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาในลักษณะทีคล้ายคลึงกันหรือในสภาพที่เหมือนๆ กัน เนื่องจากเป็นนโยบายที่ภาครัฐได้กำหนด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งนี้ จากผลการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ ดังนี้

1.1 จากผลการวิจัยระดับกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวมแม้ว่า จะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ทางโรงเรียนควรมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป ซึ่งผู้วิจัยขอนำเสนอให้ทางโรงเรียนมีการดำเนินงานการประกันคุณภาพในโรงเรียนให้สม่ำเสมอและต่อเนื่อง เนื่องจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีความสอดคล้องกับหลักการรักษาความดีอย่างสม่ำเสมอหรืออิสติกอมะฮฺ

1.2 จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การดำเนินงานด้านชูรอ (การปรึกษาหารือ) อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ส่วนการดำเนินงานด้านอามัล (การปฏิบัติ) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ สำหรับการดำเนินงานด้านมูฮาสาบะฮฺ (การนิเทศตรวจตราหรือการทบทวน) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ และการดำเนินงานด้านอิสลาอฺ (การประเมิน การปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนา) อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ดังนั้นการยกระดับให้กระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัด

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลาในแต่ละด้านดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรนำหลักการหรือกระบวนการการดำเนินงานมาใช้ให้ครอบคลุมทุกขั้นตอนตามรูปแบบหลักการอิสลาม

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

2.2 ควรศึกษาสภาพ ความต้องการ และความคาดหวังของบุคลากรภายนอกสถานศึกษาในการร่วมกันจัดการเรียนการสอนด้วยความอิคลาศ (บริสุทธิ์ใจ) ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

2.3 ควรศึกษาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนารูปแบบในการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานและการนำผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในมาใช้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องของของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

บรรณานุกรม

จารุวัจน์ สองเมือง และคณะ. (2552). *โครงการวิจัยระบบและกลไกประกันคุณภาพภายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.* โครงการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อการพัฒนาการศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ (สคศต.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

ชากีรีน สุมาลี. (22/6/2555. *มองการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามผ่านอิสลามานุวัฒน์.* สืบค้นออนไลน์จาก: http://www.gotoknow.org /posts/117057

ดอเลาะ การี. (2556). *สภาพการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

นิเลาะ แวะอุเซ็ง และคณะ. (2550). *การจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.* วิทยาลัยอิสลามศึกษา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

นูรุดดีน อาดำ. (2556). *การมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาแบบอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวิริยาสาส์น.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.* กรุงเทพฯ: สำนักงานทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

มยุรี วรวรรณ. (2563). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมวัดหนองแขม.* สาระนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

เรวัติ ชำนาญเท. (2559). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.

สายใจ ใฝ่จิต. (2558). *แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโกสัมพีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). *แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. (2561). *ข้อมูลพื้นฐานสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา.* สงขลา: สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา.

Received: July 4, 2024 **Revised**: April 20, 2025 **Accepted**: April 29, 2025

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561.* กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรดดิ้ง.

อับดุลสุโก ดินอะ. (2556). *ชูรอกุญแจสู่ความเป็นพลเมือง.* นราธิวาส: พงศน์ราการพิมพ์.

อับดุลฮามิด จะปะกียา. (2547). *ปัญหาการปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี.* วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการศึกษาอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ปัตตานี.

Ali Mohammad Jubran Saleh. (2551). *การบริหารการศึกษาในอิสลาม.* แปลโดย นิเลาะ แวอุเซ็ง. สงขลา: หาดใหญ่กราฟฟิก

Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. 5 th ed. New York: Harper & Row.

Krejcie, Robert V., & Morgan, Daryle W. (1970). *Determining sample size for research activities.* Education and Psychological Management, 30(3), p. 608.

Neceur Jabnoun. (2548). *อิสลามและการจัดการ.* แปลโดย นิเลาะ แวอุเซ็ง. สงขลา : หาดใหญ่กราฟฟิก.